

Iskolába készülünk- az iskolaérettség kérdése¹

A ZEÓ Óvodapszichológus Hálózat kiadványa

A koronavírus terjedése miatt kialakult helyzetben az óvodás gyerekek legtöbbször számára jelenleg egyáltalán nem, vagy csak nagyon korlátozottan elérhető a kortárs közeg, amelyben az óvodai nevelés zajlik, és hiányoznak a mindennapi óvodai pedagógiai foglalkozások is. Ebben a helyzetben talán sok szülőben merülhet fel a kérdés, hogy az óvodai élmények, „foglalkoztatás” nélkül vajon nem szenvednek-e hátrányt az iskolába készülő nagycsoportosok?

Mitől lesz egy gyermek iskolaérett?

Az iskolaérettség kialakulása a gyermek teljes személyiségét érintő hosszú folyamat, melyben kiemelkedő szerepe van az óvodai életnek: az élmények sokasága fontos táptalaja a képességek kibontakozásának, illetve az óvodai közeg jelenti a társas kapcsolatok fejlődésének színterét is. Fontos hangsúlyozni azonban, *hogy nem a nagycsoport készíti fel a gyerekeket az iskolára és főleg nem a nagycsoportos év utolsó három hónapja.*

Az iskolára való érettség nem azonos bizonyos képességek megfelelő fejlettségi szintjével, ellentétben azzal, ahogy ezt a sok fejlesztő hangsúlyú munkafüzet sugallja. Több területet érintő, összetett készségek érettségét jelenti, melynek egyaránt vannak fizikai (testi), mentális (idegrendszeri éréssel összefüggő, képességbeli) és szociális (társas) meghatározói.

Kell –e készülni az iskolára?

Az iskolaérettség szó tulajdonképpen azt foglalja magában, hogy a gyerekek „megérnek” az iskolára, mint az alma a fán. A gyerekek természetes fejlődése egyben felkészülést jelent a következő életszakaszuk feladataira.

Hogyan érvényesül mindez a bezárt óvodák idején?

Készülődés a mindennapokban

- Tapasztalati tanulás az otthoni helyzetekben

¹ Írásunk 2020. tavaszán, a covid-karantén idején készült- jó szívvel ajánljuk mégis☺

Először is, talán meglepő lehet, *de nem szükséges fejlesztő pedagógussá képeznünk magunkat, ahhoz, hogy támogassuk gyermekünk iskolára készülését.* A mindennapi tapasztalatok, amelyeket az együtt töltött idő során szereznek a gyerekek, mind beépülnek az úgynevezett érettségbe: tapasztalati alapon tanulnak tőlünk, a helyzetekből, amelyek körülveszik őket. Főzés során ismereteket szereznek a formákról, anyagokról, munkaszervezésről. A konfliktusok és viták kapcsán érzelmszabályozási, kooperációs feladatokkal szembesülnek.

- Játékos fejlesztés helyett fejlődés a játékban

Nagy jelentősége van a szabad játéknak, amikor a gyerek fantáziája és igényei alakítják a játéktevékenységet. Mégis, a játék az egyik legjobb módja az önfegyelem gyakorlásának: szabályok nélkül a játék öröme lesz semmivé: ha szertelen és hirtelen mozdulatoktól összedől az építmény, vagy kisiklik a vonat a pályán. A szerepjáték során a közösen alkotott szabályokhoz kell alkalmazkodni. A társasjátékok a kudarcűrés, együttműködés terén biztosítanak jó gyakorlóterepet. Végző soron a játékban megélt öröm az, ami segít legyőzni a szabálytartással, kudarcral kapcsolatos rossz érzéseket.

- Rajz, kézműveskedés, kreatív tevékenységek

Az alkotásban a ceruzafogás és a finom kézmozdulatok ügyesedése mellett képzeleti tevékenységük is bontakozik. Nagyon hasznosak az építő játékok, mivel alkalmat adnak a tapasztalatszerzésre a tárgyak egymással való kapcsolata, a tervezés, kivitelezés során. A gyerekek általában fantázia játékba szöve valósítják meg elképzeléseiket, ilyenkor a gyermek játékába bekapcsolódva, ötleteinkkel bátorítsuk tervező és alkotókészségüket.

- Minden napra egy mese (legalább)

A mesehallgatás – itt kifejezetten az előszóban elmondott és nem a képernyőről nézett mesére gondolunk - érzelmi biztonságot teremt, amire ennek a korosztálynak nagy szüksége van. Az óvodások fejlődéslélektanilag a mágikus gondolkodás időszakában vannak, amikor a fantázia élénk működése gyakran átszínezi a mindennapokat, és könnyen elvarázsolja a gyerekeket a játékban és a gondolkodásban is.

A mesehallgatás közben a gyermeknek van ideje a cselekményhez kapcsolódni, belső képeket teremteni, melyek összeszövődnek saját élményeivel, érzéseivel. Ettől lesz a hallott mese átéltebb, mely segíti a gyermek belső világának megformálását. A mesét hallgató gyermekek szókincse gazdagabb, később szövegértési képességei is jobbak ezt nélkülöző társaikénál.

- Legyen feladata a gyermeknek

A feladattudat megszilárdulását segíti, ha nagycsoportosunknak önállóan végzendő feladata van a család életében. Bármilyen egyszerű dolog szóba jöhet, például legyen az ő dolga az asztal megterítése vagy a szemét kivitel. A lényeg, hogy életkorának megfelelő önállóan végezhető, körülbelül rendszeres feladatról legyen szó, amit akkor is meg kell csinálnia, ha éppen nincs hozzá kedve.

A mozgásos tapasztalatok jelentősége

A megfelelő mennyiségű napi mozgás az otthonlét idején is fontos. A gyerekek mozgásigénye eltérő, fontos azonban tudni, hogy az esetlegesen megnövekedett képernyő idővel járó passzív tapasztalatok nem helyettesítik az idegrendszer kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges mozgásos élményeket.

A jelenleg érvényben lévő rendelet alapján lehetséges, hogy a biztonsági szabályok betartása mellett rendszeresen biztosítsunk a friss levegőn is mozgáslehetőséget a gyerekeknek. Ugyanakkor ezt most (hacsak nem rendelkezik a család nagy kerttel, trambulinnal stb.) valószínűleg így is jóval kevesebb kinti nagymozgásos lehetőség, mint amihez a gyerekek a krízist megelőző időben hozzászoktak. Egy kis kreativitással érdemes megtalálnunk a lakás falain belül is mozgáslehetőségeket: lufi ütögetés egymásnak, birkózás, bilibózás, szivacson ugrálás....közös torna, tánc....)

Feladatlapozzunk-e otthon?

Erre a kérdésre nehéz egyértelmű választ adni. Ebben a kérdésben is az a döntő, mik a gyerekek igényei, mik a szülőké és mi kivitelezhető a jelen helyzetben. Nagyon sok ovis kedveli a játékos feladatlapokat, ovis fejtörőket, feladványokat, színezőket. Ha a gyerekünk szívesen foglalataskodik ilyesmivel, akkor bátran engedhetünk ezeknek az igényeinek. Ha azonban éppen semmi kedve ezekhez, akkor nem azon fog múlni az iskolai karrierje, hogy szülőként elég kitartóan sajtoltuk-e ki belőle a feladatlapozást. Az is fontos ebben a kérdésben, hogy mi szülőként hogyan tudunk jelen lenni. A szülő elsősorban szülő, aki szeret, feltétel nélkül elfogad, és nem ő az, aki a bekarikázás és a pontos vonalvezetés képességét várja el a saját gyerekétől. Gyakran előfordul sajnós, hogy a közös tanulás végére a szülő és a gyerek is csak rosszul érzi magát, és kicsit csalódik is a másikban, ha egyikük számára sem hoz sikerélményt a folyamat. Nagyon nehéz kétféle szerep elvárásnak megfelelni, és fontos, hogy a szülői szerepet semmi más ne írja felül.

Összefoglalás

A gyerekekkel a mindennapokban együtt átélt élmények, közös tevékenységek, játék, mozgás és mese elegendő alapot szolgáltatnak a sikeres iskolakezdéshez. A gyerekek ismeretszerzése élményszerű, könnyebben tanul meg olyan dolgokat melyekhez jó érzések, élmények kötik és ilyen helyzetek széles tárháza áll otthon is rendelkezésünkre.

Keressenek bennünket bizalommal, ha további kérdéseiket szeretnék konzultáció keretében körüljárni. Elérhetőségeinket és az óvodafelosztást megtalálják a ZEÓ honlapján: <https://zeo14.hu/informacio/ovodapszichologusi-halozat>